

Debatindlæg bragt i Politiken den 10. august 2024

I debatten om dansk landbrugs fremtid hører vi igen og igen, at Danmark bør fastholde den nuværende produktion af animalske fødevarer for at bidrage bedst til den globale fødevarerforsyning. Samme budskab kom erhvervsøkonomisk chef i SEGES, Klaus Kaiser med i et debatindlæg forleden (<https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art10000598/Hvem-skal-producere-de-mange-f%C3%B8devarer-hvis-ikke-Danmark>).

Argumentet bygger på en idé om, at befolkninger i fremtiden globalt set vil efterspørge en stigende mængde animalske fødevarer. Konkret tager Kaiser udgangspunkt i en nylig rapport fra FAO/OECD, hvor denne forudsigtelse ganske rigtigt fremføres på ny med basis i fremskrivninger af nutidens fødevarer efterspørgsel. Så umiddelbart virker det jo som om vi er på sikker grund her. Man kan vel ikke sætte spørgsmålstegn ved de fremskrivninger, som laves af så kompetente internationale organisationer?

Jo, det kan man faktisk godt.

Der er nemlig flere eksempler på at FAO og OECDs fremskrivninger ikke altid rammer rigtigt. Faktisk skrev den måske mest berømte danske fødevarerøkonom, Per Pindstrup-Andersen, i forordet til en rapport med fremskrivninger for mere end tyve år siden, at vi bør forstå dem som usikre bud på mulige fremtider. Grundpointen med fremskrivninger er, at de kan hjælpe os til at ændre kurs, hvis vil fremme eller undgå de fremtider de peger i retning af. Efter vores opfattelse er det netop sådan vi bør bruge FAO/OECD-rapportens fremskrivninger.

Kaiser skriver bl.a. at færre mennesker vil lide af underernæring i fremtiden i FAO/OECDs fremskrivning, fordi de får adgang til kød og mælkeprodukter. Det kan isoleret set være rigtigt nok. Men en fremtid med en støt stigende global efterspørgsel på animalsk protein er ikke desto mindre en dystopi. En sådan fremtid vil få katastrofale konsekvenser for vores mulighed for at begrænse klimakrisen, biodiversitetskrisen, sikre global fødevarer sikkerhed og forbedre folkesundheden.

Disse konsekvenser er mindst lige så videnskabeligt velunderbyggede som de forhold, som Kaiser hæfter sig ved. Og de anerkendes faktisk også i FAO/OECD-rapporten – om end perspektivet også dér er skævt, fordi konsekvenserne ses som risici for kødsektoren og ikke for verden som sådan.

Tilsvarende viser andre forskningsresultater, at vi går en langt mere gunstigt fremtid i møde, hvis vi tager fat om den store opgave med at indrette et mere plantebaseret landbrugs- og fødevarer system. Den såkaldte EAT-Lancet-kommission har således beskrevet et scenarie, hvor kost- og produktionsomlægninger giver øget fødevarer sikkerhed og sundhed for alle, samt store gevinster for klima og biodiversitet. Kommissionens kostmæssige anbefalinger flugter på lange stræk med de officielle, danske kostråd.

Frem for at se FAO/OECD-rapporten som et argument for, at vi bør indrette os på en fremtid med fortsat stigende kødproduktion- og indtag, så bør vi bruge rapporten som endnu et bevis på vigtigheden af at vi sætter alt ind på at ændre kurs. Sådan forholder vi os faktisk allerede til andre lignende forudsigtelser.

Tænk bare på hvad vi gør med fremskrivningerne fra FNs klimapanel, IPCC. Når IPCC fortæller os at vi står til at ramme en global temperaturstigning på tæt på 3 grader ved udgangen af århundredet, så bruger vi jo ikke kun den information til at forberede os på katastrofen. Vi

bruger den i lige så høj grad til at øge ambitionsniveauet i den grønne omstilling, så vi sikrer os, at dén fremtid aldrig realiseres.

Hvis vi lader os styre efter ideer om fremtidens globale fødevarer system baseret på 'business as usual', risikerer vi at bidrage til at de går i opfyldelse. Lad os i stedet være med til at sikre, at det ikke sker. Det kan vi gøre ved nedbringe det hjemlige forbrug af kød og mælkeprodukter og skabe en socialt og miljømæssigt bæredygtig produktion af plantebaserede fødevarer.

Via en sådan omstilling kan vi selv være med til at skabe en mere bæredygtig fremtid end den dystopi, som Kaiser citerer FAO og OECD for. Vi inviterer Kaiser til at læse det notat som vi i Klima- og Omstillingsrådet for nyligt har udgivet

(<https://usercontent.one/wp/www.klimaogomstillingsraadet.dk/wp-content/uploads/2024/06/landbrugsnotat.pdf?media=1644949959>), hvor vi skitserer mulighederne for at fremme en reelt bæredygtig fremtid for landbrugs- og fødevarer systemet.